

PRILOG FLORI OTOKA KRKA

Mit deutscher Zusammenfassung

IVO TRINAJSTIĆ

(Iz Instituta za botaniku Sveučilišta u Zagrebu)

Kao što je poznato, otok Krk je bio u više navrata predmetom botaničkih istraživanja, u početku florističkih, a u novije vrijeme i fitocenoloških. Posljednji je o flori otoka Krka pisao *H o r v a t i ć* (1947). Tom prilikom osvrnuo se kronološki na historijat florističkih istraživanja, pa te činjenice kao poznate nećemo spominjati. Zanimljivo je, međutim, naglasiti da flora otoka Krka, iako po mojim najnovijim nalazima prelazi preko 1100 samoniklih ili kulturom prenesenih, pa podivljalih vrsta i nižih sistematskih jedinica, još nije kompletna; pomnijim se istraživanjima mogu još uvijek naći nove vrste, koje su u svakom slučaju vrlo rijetke, ali su njihovi nalazi vrlo interesantni za razumijevanje historijskog razvoja flore i vegetacije toga, a i susjednih područja. Baš nekim takvim vrstama posvećena je i u ovom prilogu najveća pažnja.

Već je *H o r v a t i ć* (1947) konstatirao da su mnoge, u vegetacijskom pogledu važne vrste, bile donedavno nepoznate s tog područja, a ja sam u toku svojih botaničkih ekskurzija našao i sabrao također izvjestan broj vrsta, koje u flori otoka Krka nisu do danas bile poznate, a neke su od njih nove i za florno područje Kvarnera (u odnosu na podatke *H a y e k a*, 1927—1931).

Usporedimo li pak florno bogatstvo otoka Krka sa susjednim kvarnerskim otocima, uz pretpostavku da je i njihova flora dovoljno detaljno poznata, mogli bismo zaključiti da je otok Krk u odnosu na ostale kvarnerske, a pogotovo u odnosu na dalmatinske otoke, vrstama najbogatiji otok. (Usporedi: *P e v a l e k* 1930.) S druge strane, u usporedbi s florom Hrvatskog primorja, koja nam je poslije *R o s s i j a* vrlo dobro poznata, po broju vrsta otok Krk znatno zaostaje. (Usporedi: *R o s s i* 1930.)

Prema podacima iz literature vrlo se jasno razabire, da ni cijelo područje otoka Krka nije u istraživanjima potpuno obuhvaćeno, a niti su svi istraživani dijelovi jednako detaljno obrađeni.

T o m m a s s i n i (1874) posjećuje otok Krk 30 godina i obilazi velik broj lokaliteta, a centar odakle polazi na ekskurzije je grad Krk, pa je

njegova okolica i područje zapadno od linije Krk—Ponikva—Dobrinj—Omišalj vrlo bogato lokalitetima. Osim toga bogato je lokalitetima i područje Treskavca, Baške Nove i Baške Stare, a na području Vrbnika bio je samo jedanput.

B o r b á s (1877, 1878) posjećuje otok Krk u dva navrata i botanizira u neposrednoj okolici Baške Nove, kamo je došao s otoka Raba.

H i r c (1903—1912) u nekoliko navrata posjećuje na otoku Krku Voz, Omišalj, Vrbnik i Bašku Novu.

L u s i n a (1927a, 1927b, 1932) u svojim posjetama otoku Krku polazi iz grada Krka, pa istražuje njegovu okolicu i područje Donata, Punta, Ponikve i Treskavca.

H o r v a t i ć (1927, 1938, 1939, 1947, 1958) prilikom svojih fitoceno-loških istraživanja posjećuje poluotočić Skudeljni, Risiku, Vrbnik i centralni dio otoka na prostoru Omišalj, Dobrinj, Treskavac, Krk, a posjetio je i Bašku Novu.

Iz tih podataka razabiremo da je područje oko grada Krka i Baške Nove, zapadni (Glavotok, Malinska, Omišalj) i centralni dio otoka (Ponikva, Dobrinj) vrlo bogat lokalitetima, dok je veliki dio područja istočno i sjeveroistočno od linije Vrbnik—Treskavac—Baška Nova gotovo sasvim neistražen, a u literaturi s tog područja poznajemo samo jedan lokalitet (Zavernjac), koji je zabilježio T o m m a s s i n i (1874).

Prilikom svojih ekskurzija u toku sedmogodišnjih posjeta otoku Krku pružila mi se prilika da naročitu pažnju posvetim baš tom području. Tu sam posjetio i obišao veći broj lokaliteta, od kojih treba naročito istaći šire područje brda Hlama (460 m), morske stijene Črnice, dugodolinu Tohoraj i prostrani plato Kراسi. Cijelo se spomenuto područje, u osnovnim crtama, ne razlikuje floristički mnogo od nekih sličnih, već istraženih dijelova otoka, a vegetacijski je vrlo heterogeno.

Na temelju spomenutih istraživanja sastavio sam popis najvažnijih vrsta i nižih sistematskih jedinica, koje sam prilikom spomenutih ekskurzija našao, a nove su u flori otoka Krka.

Euphorbia polychroma L. — Obilno na području Risika—Garica, naročito bujna na svježoj sječini šume ili šikare u okviru asocijacije *Carpinetum orientalis croaticum*.

Aristolochia croatica Hić. — Već je H o r v a t i ć (1933) pretpostavio, da vjerojatno dio lokaliteta pod *Aristolochia pallida* Willd. na području Hrvatskog primorja i kvarnerskih otoka pripada njegovoj *A. croatica*. *A. pallida* spominje za otok Krk H i r c (1903-12) s područja Voza i Baščanske Drage (po T o m m a s s i n i j u ! ?), iako je T o m m a s s i n i (1874) za otok Krk ne navodi. U toku svojih ekskurzija brao sam na sipinama kamenja uz put kod Mavra, iznad Vrbnika, te na sjeveroistočnim padinama Hlama, u okviru asocijacije *Drypetum jacquinianae*, vrstu *Aristolochia croatica*, a vrstu *A. pallida* našao sam na više mjesta u okviru asocijacije *Seslerio-Ostryetum*.

Ranunculus chius DC. — Vrlo raširen u okolici Vrbnika uz putove, naročito na vlažnim mjestima.

Corydalis solida (L.) Sw. — Nova za područje Kvarnera. Dolazi vrlo rijetko na Hlamu, na visini oko 420 m. Ovu sam vrstu našao u maloj, oko 100 m² velikoj vrtači, neposredno ispod samog vrha Velikog Hlama, u sloju prizemnog rašća šikare *Seslerio-Ostryetum*, zajedno s *Prunus spinosa*, *Bupleurum rotundifolium*, *Muscari racemosum*, *Corydalis cava*, *Cardamine* sp. i *Centaurea axillaris*.

Arabis turrita L. — Raste na stjenovitim mjestima Tohoraja, u okviru asocijacije *Campanulo-Centaureetum dalmaticae*, a našao sam je i u Vrbničkom polju, na zasjeku ceste »Palentarice«.

Polygala nicaeensis Risso, f. *coerulea* Freyn. i f. *ochroleuca* Freyn. — Rastu pojedinačno s tipom vrste na Tohoraju u okviru livadne vegetacije.

Ononis reclinata L. var. *minor* Moris — Tu sam biljku našao u malom broju primjeraka na poluotoku Skudeljni, između Vrbnika i luke Marak, gdje sam je brao u sloju prizemnog rašća asocijacije *Cisto-Ericetum arboreae*, kao i u okolici Vrbnika, u napuštenoj kulturi vinograda na području »Dražini«.

Trifolium montanum L. — Nova za područje Kvarnera. Našao sam je samo na krajnjem sjevernom dijelu otoka, Vozu, vrlo rijetko u okviru asocijacije *Stipo-Salvietum officinalis*. Ta je djetelina inače vrlo česta u zajednicama brdskih livada na vapnenastoj podlozi naših kontinentalnih krajeva.

Daphne alpina L. var. *petiolata* Keisler — Nova za područje Kvarnera. Na otoku Krku našao sam taj likovac u baščanskoj kotlini oko 6—7 km udaljeno od mora, na visini oko 90—100 m, u podnožju okomitih stijena, koje u vegetacijskom pogledu pripadaju asocijaciji *Campanulo-Centaureetum dalmaticae*. Dolazi zajedno sa *Campanula istriaca*, *Iris illyrica* i drugima. Lokalitet alpskog likovca na otoku Krku najvjerojatnije je reliktnog karaktera, gdje se zadržao do danas iz hladnijeg perioda Zemljine prošlosti, kad se areal mnogih alpskih i montanih tipova pomaknuo prema jugu.

Veronica officinalis L. — vrlo rijetka. Tu sam vrstu našao do sada jedino na šumskom području »Brajdin«, u neposrednoj blizini sela Risike, gdje na vlažnim i sjenovitim mjestima ulazi u sastav prizemnog rašća asocijacije *Carpinetum orientalis croaticum*.

Globularia willkommii Nym. — Već je Tommassini (1874:82) na kraju napomena uz svoj katalog pretpostavio izvjestan broj vrsta, koje se mogu očekivati na otoku Krku, a među njih je ubrojio i *G. willkommii* (kao *G. vulgaris* L.). Ja sam je našao bujno razvijenu na području iznad ceste »Palentarice«, nedaleko markantne borove šumice, u okviru asocijacije *Stipo-Salvietum officinalis*, kao i na zapuštenim mjestima na području Mavar iznad Vrbnika.

Campanula persicifolia L. — Vrlo rijetka. Našao sam pojedinačne primjerke samo na dva lokaliteta, i to u Njivicama, u šumi *Carpinetum*

orientalis, uz samu morskú obalu, te u šikari iste asocijacije, na obroncima iznad žala Potovošće, istočno od Vrbnika.

Leucanthemum Liburnicum Hić. var. *quarnericum* Hić. — Taj sam endemični kvarnerski varijetet našao i sabrao na sjeverozapadnim dijelovima otoka u području Voza, a isto tako i na livadama u području Hlama i platoa Krasi. Raste zajedno sa *Carex humilis*, *Centaurea rupestris*, *Plantago argentea* i drugima, a te su vrste značajne za livadnu asocijaciju *Carici-Centaureetum rupestris*, pa se može na otoku Krku, na površinama pokrivenim livadnom vegetacijom, u okviru asocijacije *Seslerio-Ostryetum* očekivati livadna zajednica identična ili srodna s već opisanom asocijacijom *Carici-Centaureetum rupestris*.

Lactuca perennis L. — Raste na stijenama Tohoraja u okviru asocijacije *Campanulo-Centaureetum dalmaticae*. Vrlo je rijetka.

Allium montanum Sehm. — Taj luk nije do sada bio zabilježen za otok Krk, iako krajem ljeta i početkom jeseni obilno cvate na širem području oko Vrbnika, a vjerojatno i drugdje, u okviru različitih zajednica, a naročito u prorijedenim sastojinama šikara *Carpinetum orientalis*.

Z a k l j u č a k

U ovom radu navedeno je 15 cvjetnica, koje su nove za područje otoka Krka, ali tim popisom nisu iscrpljene sve vrste, koje sam na otoku Krku našao a nove su u njegovoj flori. Međutim, dobar dio tih vrsta nije još definitivno determiniran, a neke nisu ni izdaleka tako interesantne kao većina u ovom radu spomenutih vrsta. Na njih ću se osvrnuti drugom prilikom, kod prikaza cjelokupne flore otoka Krka na kojoj radim, jer flora otoka Krka, iako je vrlo dobro poznajemo, još uvijek predstavlja zanimljivo polje rada.

L I T E R A T U R A — S C H R I F T T U M

- Borbás V. 1877.: Adatok Arbe es Veglia szigetek nyari floraja közelebbi ismereléhez. Symbolae ad floram aestivam insularum Arbe et Veglia. Mathem. Term. Közl. Budapest 14.
- Borbás V. 1878.: Excursionen auf die Insel Arbe und Veglia. Oesterr. bot. Z. Wien 28.
- Hayek A. 1927-31.: Prodromus florae peninsulae Balcanicae. Berlin-Dahlem 1-3.
- Hirc D. 1903-12.: Revizija hrvatske flore. Revisio florae Croaticae. Zagreb.
- Horvatić S. 1927.: Flora i vegetacija otoka Plavnika. Acta bot. inst. bot. univ. Zagreb 2.
- Horvatić S. 1928.: Oblici sekcije *Leucanthemum* iz roda *Chrysanthemum* u flori Jugoslavije. Acta bot. inst. bot. univ. Zagreb 3.
- Horvatić S. 1933.: Prinosi flori otoka Paga. Prirodosl. istr. Jugosl. akad. Zagreb 18.

- Horvatić S. 1934.: Flora i vegetacija otoka Paga. Prirodosl. istr. Jugosl. akad. Zagreb 19.
- Horvatić S. 1938.: Ein wichtiger neuer Fundort von *Phyllitis hemionitis* (Lag.) O Kze. im Quarnerogebiet. Oesterr. bot. Z. Wien 87.
- Horvatić S. 1939.: Nastavak istraživanja vegetacije otoka Krka. Ljet. Jugosl. akad. Zagreb 51.
- Horvatić S. 1947.: Prilog poznavanju flore otoka Krka. Biol. glasn. Zagreb 1.
- Horvatić S. 1958.: Tipološko raščlanjenje primorske vegetacije gariga i borovih šuma. Acta bot. croat. Zagreb 17.
- Lusina G. 1927.a: Specie nuove per la flora dell' isola di Veglia nel Quarnero. Annali di botanica Roma 17/3.
- Lusina G. 1927.b: *Ophrys apifera* Huds. var. *botteroni* (Chodat) A. et Gr. nel Quarnero. Annali di botanica Roma 17/3.
- Lusina G. 1932.: Contributo alla flora delle isole del Quarnero. Annali di botanica Torino—Roma 19/3.
- Pevalek I. 1930.: Vaskularna flora u »Istraživanja sjevernodalmatinskog otočja. Dugi i Kornati«. Prirodosl. istr. Jugosl. akad. Zagreb 16.
- Rossi Lj. 1930.: Pregled flore Hrvatskog primorja. Prirodosl. istr. Jugosl. akad. Zagreb 17.
- Tommasini M. 1874.: Sulla vegetazione dell' isola di Veglia etc. In Cubich G.: »Notizie naturali e storiche sull' isola di Veglia«. Trieste.

ZUSAMMENFASSUNG

BEITRAG ZUR FLORA DER INSEL KRK (VEGLIA)

Ivo Trinajstić

In diesem Beierag sind einige pflanzlichen Neuentdeckungen in der Flora der Insel Krk angeführt. Die Flora der Insel Krk wurde bereits von vielen Botanikern untersucht (Tommasini 1874, Borbás 1877, 1878, Hirc 1903-12, Lusina 1927, 1932, Horvatić 1927, 1938, 1939, 1947, 1958). Auf Grund dieser Forschungen, und wenn man nunmehr die von mir neu entdeckten Pflanzenarten mit einbezieht, zählt die Flora der Insel Krk ungefähr 1100 urwüchsige und verwilderte Pflanzenarten.

Einige der erwähnten Pflanzen sind auch für die Flora des Quarnerogebietes durchaus neu (nach Hayek 1927-31). Sie sind in der nachfolgenden Artenliste mit einem Kreuz (+) gekennzeichnet.

Euphorbia polychroma L., *Aristolochia croatica* Hič., *Ranunculus chius* DC., +*Corydalis solida* (L.) Sw., *Arabis turrita* L., *Polygala nicaeensis* Risso. f. *coerulea* Freyn. und f. *ochroleuca* Freyn., *Ononis reclinata* L. var. *minor* Moris., +*Trifolium montanum* L., +*Daphne alpina* L. var. *petiolata* Keisler, *Veronica officinalis* L., *Globularia willkommii* Nym., *Campanula persicifolia* L., *Leucanthemum liburnicum* Hič. var. *quarnericum* Hič., *Lactuca perennis* L., *Allium montanum* Sehm.